

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

27. března 2014 *

„Ochrana spotřebitele — Smlouvy o spotřebitelském úvěru — Směrnice 2008/48/ES — Články 8 a 23 — Povinnost věřitele ověřit před uzavřením smlouvy úvěruschopnost dlužníka — Vnitrostátní ustanovení ukládající vyhledávání v databázi — Zánik nároku na smluvní úroky v případě porušení takové povinnosti — Účinná, přiměřená a odrazující sankce“

Ve věci C-565/12,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím tribunal d'instance d'Orléans (Francie) ze dne 30. listopadu 2012, došlým Soudnímu dvoru dne 6. prosince 2012, v řízení

LCL Le Crédit Lyonnais SA

proti

Fesihu Kalhanovi,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení L. Bay Larsen, předseda senátu, M. Safjan, J. Malenovský, A. Prechal (zpravodajka) a K. Jürimäe, soudci,

generální advokát: N. Wahl,

vedoucí soudní kanceláře: V. Tourrès, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 20. listopadu 2013,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za LCL Le Crédit Lyonnais SA C. Vexliard, avocate,
- za francouzskou vládu D. Colasem a S. Menezem, jako zmocněnci,
- za rakouskou vládu C. Pesendorfer, jako zmocněnkyni,
- za Evropskou komisi M. van Beekem a M. Owsiany-Hornung, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

* Jednací jazyk: francouzština.

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 8 a 23 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS (Úř. věst. L 133, s. 66, a opravy Úř. věst. 2009, L 207, s. 14, Úř. věst. 2010, L 199, s. 40, a Úř. věst. 2011, L 234, s. 46).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi LCL Le Crédit Lyonnais SA (dále jen „LCL“) a F. Kalhanem ohledně žádosti o zaplacení zbývajících dlužných částek z osobní půjčky, kterou tato společnost poskytla posledně uvedenému, který je s jejím splacením v prodlení.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Body 7, 9, 26, 28 a 47 odůvodnění směrnice 2008/48 znějí následovně:

„(7) Pro usnadnění vzniku dobře fungujícího vnitřního trhu spotřebitelských úvěrů je nezbytné zajistit harmonizovaný rámec Společenství v celé řadě klíčových oblastí [...]

[...]

(9) Úplná harmonizace je nezbytná pro zajištění vysoké a rovnocenné úrovně ochrany zájmů všech spotřebitelů ve Společenství a pro vytvoření skutečného vnitřního trhu. Členským státům by proto nemělo být povoleno zachovávat ani zavádět jiná vnitrostátní ustanovení, než která jsou stanovena v této směrnici. [...]

[...]

(26) Členské státy by při zohlednění zvláštních charakteristických rysů svých úvěrových trhů měly přijmout vhodná opatření pro podporu odpovědných praktik ve všech fázích úvěrového vztahu. [...] Především na rozšiřujícím se úvěrovém trhu je důležité, aby se věřitelé nepouštěli do nezodpovědného půjčování ani neposkytovali úvěry bez předchozího posouzení úvěruschopnosti, a členské státy by měly vykonávat nezbytný dohled s cílem předejít takovému jednání, a měly by pro tyto případy stanovit nezbytné prostředky k sankcionování věřitelů [...]

[...]

(28) K posouzení úvěruschopnosti spotřebitele by měl věřitel rovněž vyhledávat v příslušných databázích. Právní a faktické okolnosti mohou vyžadovat, aby se toto vyhledávání lišilo co do rozsahu. [...]

[...]

(47) Členské státy by měly stanovit pravidla týkající se sankcí za porušení vnitrostátních předpisů přijatých podle této směrnice a zajistit jejich uplatňování. I když je volba sankcí i nadále na členských státech, měly by být stanovené sankce účinné, přiměřené a odrazující.“

- 4 Článek 8 téže směrnice, nadepsaný „Povinnost posoudit úvěruschopnost spotřebitele“, v odstavci 1 stanoví:

„Členské státy zajistí, aby před uzavřením úvěrové smlouvy věřitel posoudil úvěruschopnost spotřebitele na základě dostatečných informací získaných případně od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, na základě vyhledávání v příslušné databázi. Členské státy, jejichž právní předpisy vyžadují, aby věřitelé posoudili úvěruschopnost spotřebitelů na základě vyhledávání v příslušné databázi, mohou tento požadavek zachovat.“

- 5 Článek 23 směrnice 2008/48, nadepsaný „Sankce“, zní:

„Členské státy stanoví pravidla pro sankce za porušení vnitrostátních předpisů přijatých na základě této směrnice a přijmou veškerá nezbytná opatření k zajištění jejich uplatňování. Stanovené sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující.“

Francouzské právo

- 6 Zákon č. 2010-737 ze dne 1. července 2010 o novelizaci úpravy spotřebitelského úvěru (JORF ze dne 2. července 2010, s. 12001), jehož účelem je provést směrnici 2008/48 do vnitrostátního francouzského práva, byl včleněn do článku L. 311-1 a násl. spotřebitelského zákoníku.

- 7 Článek L. 311-9 uvedeného zákoníku zní:

„Před uzavřením úvěrové smlouvy věřitel ověří úvěruschopnost dlužníka na základě dostatečného množství informací, včetně informací poskytnutých jím samotným na žádost věřitele. Věřitel provede vyhledávání v registru podle článku L. 333-4 za podmínek upravených vyhláškou uvedenou v článku L. 333-5.“

- 8 Dne 26. října 2010 byla přijata ministerská vyhláška o vnitrostátním registru událostí při splácení úvěrů poskytnutých fyzickým osobám, jak stanoví L. 333-5 spotřebitelského zákoníku (dále jen „vnitrostátní registr“). Tato vyhláška stanoví podmínky, za kterých musí věřitelé uchovávat doklady o nahlédnutí do vnitrostátního registru, aby je mohli předložit v případě sporu nebo auditu.

- 9 Článek L. 311-48 druhý a třetí pododstavec spotřebitelského zákoníku zní:

„Jestliže věřitel nedodržel povinnosti stanovené v člancích L. 311-8 a L. 311-9, pozbývá nároku na úroky v plném rozsahu nebo v části stanovené soudem. [...]

Dlužník je povinen pouze splatit jistinu podle stanoveného splátkového kalendáře, a popřípadě zaplatit úroky, na něž věřitel neztratil nárok. Částky zaplacené jako úroky, které se úročí zákonnou sazbou ode dne jejich zaplacení, budou věřitelem vráceny nebo započítány na zbylou dlužnou jistinu.“

- 10 Článek L.313-3 měnového a finančního zákoníku (code monétaire et financier) zní:

„V případě soudního rozhodnutí znějícího na peněžité plnění je zákonná úroková sazba navýšena o pět procentních bodů po uplynutí lhůty dvou měsíců ode dne, kdy se rozhodnutí stalo, byť předběžně, vykonatelným. [...]

Vykonávající soud nicméně může, na žádost dlužníka nebo věřitele, dlužníka s ohledem na jeho situaci osvobodit od tohoto navýšení nebo snížit jeho rozsah.“

- 11 Článek 1153 první a třetí pododstavec občanského zákoníku (code civil) zní následovně:

„U závazků zaplatit určitou částku spočívá náhrada škody způsobená prodlením s plněním výlučně v uložení úroků v zákonné sazbě, s výhradou zvláštní úpravy obchodního práva a zajištění.

Nárok na tuto náhradu škody vzniká, aniž věřitel musí prokazovat ztrátu.

Nárok vzniká dnem doručení výzvy k zaplacení nebo jiného obdobného úkonu, jako je upomínka, pokud z něj dostatečně vyplývá výzva k zaplacení, vyjma případů, kdy je počátek úročení stanoven zákonem.“

- 12 Článek 1154 téhož zákoníku zní:

„Úroky splatné z jistiny mohou nést úroky na základě soudní žaloby nebo na základě zvláštní dohody za předpokladu, že se v žalobě nebo dohodě jedná o úroky splatné alespoň za jeden celý rok.“

- 13 Článek 1254 občanského zákoníku zní:

„Dlužník, z jehož dluhu plynou úroky nebo nedoplatky, nemůže bez svolení věřitele započítat svou platbu na jistinu přednostně před nedoplatky nebo úroky: platba učiněná na jistinu a úroky, jež není úplná, se nejprve započítá na úroky.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 14 Dne 4. května 2011 uzavřel F. Kalhan s LCL smlouvu o osobní půjčce ve výši 38 000 eur splatné v 60 měsíčních splátkách ve výši 730,46 eur s fixní roční úrokovou sazbou 5,60 % a roční procentní sazbou nákladů (RPSN) 5,918 %.
- 15 Jelikož splácení uvedené půjčky bylo dne 12. ledna 2012 zastaveno, domáhala se LCL u tribunal d'instance d'Orléans okamžité splatnosti půjčky.
- 16 Dne 18. října 2012 podala LCL žalobu proti F. Kalhanovi k předkládajícímu soudu a domáhala se zaplacení částky 37 611,23 eur s úroky ve výši 5,918 % ročně ode dne 17. dubna 2012 a nařízení roční kapitalizace úroků.
- 17 Uvedený soud z úřední povinnosti uplatnil proti věřiteli důvod vycházející z případného zániku nároku na úroky stanoveného v článku L. 311-48 druhém pododstavci spotřebitelského zákoníku, neboť věřitel neprovedl vyhledávání v registru událostí při splácení úvěrů fyzických osob při ověřování úvěruschopnosti tak, jak je uloženo článkem L. 311-9 téhož zákoníku. LCL připustila, že není schopna doložit, že provedla takové vyhledávání před uzavřením smlouvy o půjčce.
- 18 Předkládající soud uvádí, že sankce zániku nároku na úroky stanovená v článku L. 311-48 druhém pododstavci spotřebitelského zákoníku byla Cour de cassation (Francie) vyložena tak, že se týká pouze smluvních úroků, kdežto úroky v zákonné sazbě jsou dále splatné na základě článku 1153 občanského zákoníku.
- 19 Uvádí, že podle článku L. 313-3 měnového a finančního zákoníku je tato zákonná sazba navýšena o pět procentních bodů, pokud dlužník nesplatil celý svůj dluh ve lhůtě dvou měsíců poté, co se soudní rozhodnutí stalo vykonatelným.
- 20 Předkládající soud dále uvádí, že podle judikatury Cour de cassation se úroky v zákonné sazbě, jakož i zvýšení o pět procentních bodů, uplatní bez dalšího, a sice že takto zvýšené úroky jsou dlužné automaticky, i když na ně nebyl vznesen nárok nebo nebyly stanoveny soudním rozhodnutím.

- 21 Uvedený soud dále poukazuje na to, že v projednávané věci činí sazba smluvních úroků 5,60 %, zatímco po prohlášení zániku nároku na tyto úroky by LCL mohla mít nárok na úroky v zákonné sazbě, které, pokud jsou navýšeny o pět procentních bodů dva měsíce poté, co se rozsudek stal vykonatelným, dosáhnou výše 5,71 % za rok 2012. Z toho plyne, že uplatnění zániku nároku na úroky by mohlo vést ke zvýhodnění věřitele.
- 22 Za těchto podmínek se předkládající soud zaprvé zamýšlí nad tím, jakou účinnost má sankce zániku nároku na smluvní úroky v případě prokázaného porušení povinnosti věřitele vyhledávat ve vnitrostátním registru zřízeném za účelem ověření úvěruschopnosti spotřebitele.
- 23 Podle téhož soudu by uvedená sankce mohla být účinná, pokud by spotřebitel uhradil dlužné částky ve lhůtě dvou měsíců poté, co se soudní rozhodnutí stalo vykonatelným. Tato možnost je však v praxi iluzorní, neboť pokud je věřitel donucen se obrátit na soud, je tomu tak zpravidla proto, že spotřebiteli jeho situace neumožňuje splnit své závazky. I když soud, který se věcí zabývá, může přiznat lhůtu pro splnění závazku ve výši maximálně 24 měsíců, zákonné úroky jsou i nadále dlužné. Kromě toho je možné rovněž tvrdit, že nesplnění povinnosti věřitele ověřit úvěruschopnost spotřebitele mohlo přispět k nadměrnému zadlužení tohoto spotřebitele.
- 24 Předkládající soud rovněž uvádí, že článek L. 313-3 měnového a finančního zákoníku upravuje možnost spotřebitele požádat soud o osvobození od navýšení zákonných úroků nebo o snížení jeho výše. V praxi jsou však případy, ve kterých mohl spotřebitel využít takového opatření po zániku nároku na úroky, velmi vzácné, zejména z toho důvodu, že spotřebitel není o tomto právu informován nebo že je přiznáváno nikoliv s ohledem na závažnost pochybení věřitele, ale pouze s ohledem na finanční situaci spotřebitele.
- 25 Zadruhé, pokud jde o přiměřenost režimu sankcí dotčených v původním řízení, předkládající soud nejprve uvádí, že soud jistě může upravit sankci zániku nároku na úroky s ohledem na závažnost porušení dotčené povinnosti věřitelem. Avšak i v tomto případě by posledně uvedený měl nárok na zákonné úroky ze zbylých dlužných částek.
- 26 Dále, jelikož se podle článku 1254 občanského zákoníku zákonné úroky stanou splatnými z důvodu zániku nároku na smluvní úroky, a jelikož se splátky započítávají přednostně na dlužné úroky, splátky jistiny se nezbytně zpozdí, takže se splatnými stanou další zákonné úroky.
- 27 Účinek uvedeného zániku je konečně podle předkládajícího soudu rovněž snížen tím, že věřitel může požádat o kapitalizaci úroků podle zásady placení úroků z úroků, stanovené v článku 1154 občanského zákoníku.
- 28 Zatřetí se předkládající soud zamýšlí nad otázkou odrazující povahy úpravy zániku nároku na úroky v takové formě, jakou stanoví spotřebitelský zákoník. Má za to, že jestliže věřitelé mohou počítat s tím, že se splatnými stanou úroky ve zvýšené zákonné sazbě, nejsou ani v případě zániku jejich nároku na smluvní úroky nijak motivováni ke změně své praxe tak, aby důsledně plnili povinnosti, které pro ně plynou ze směrnice 2008/48 a z právních předpisů, které ji provádějí ve vnitrostátním právu členských států.
- 29 Za těchto podmínek se tribunal d'instance d'Orléans rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:
- „Brání požadavek účinných, přiměřených a odrazujících sankcí podle článku 23 [směrnice 2008/48] v případě, že věřitelé poruší povinnosti stanovené směrnicí, existenci pravidel umožňujících věřiteli, proti němuž míří sankce zániku jeho nároku na úroky tak, jak je upravena podle francouzského práva, aby po uložení sankce získal ze zákona nárok na splatné úroky ze zbylých částek dlužných spotřebitelem ve výši zákonné sazby, navýšené dva měsíce poté, co se soudní rozhodnutí stalo vykonatelným, o pět procentních bodů?“

K předběžné otázce

- 30 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda musí být článek 23 směrnice 2008/48 vykládán v tom smyslu, že brání uplatnění vnitrostátního sankčního režimu, podle kterého v případě, že věřitel poruší svou povinnost posoudit před uzavřením smlouvy úvěruschopnost dlužníka tím, že vyhledává v příslušné databázi, zaniká věřiteli nárok na smluvní úroky, ale ze zákona má nárok na zákonné úroky splatné od vydání soudního rozhodnutí, kterým se tomuto dlužníkovi ukládá splacení zbylých dlužných částek, a tyto úroky jsou nadto navýšeny o pět procentních bodů, pokud posledně uvedený svůj dluh nesplatil ve lhůtě dvou měsíců od vydání tohoto rozhodnutí.

A –K přípustnosti

- 31 Evropská komise se zamýšlí nad přípustností žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ze dvou důvodů.
- 32 Zprvce tvrdí, že cílem takového vnitrostátního sankčního režimu, jaký je použitelný ve věci v původním řízení, je předcházet porušování povinnosti stanovené nikoli ve směrnici 2008/48, ale ve vnitrostátním předpisu ukládajícím věřiteli povinnost vyhledávat v databázi, kterou členské státy mohou zachovat podle článku 8 této směrnice, i když se tato úprava použije rovněž na porušení jiných povinností, které vyplývají přímo ze směrnice. Otázka, zda takový sankční režim spadá do působnosti článku 23 této směrnice, tedy není jasná.
- 33 Zadruhé, jelikož zásada uplatnění zákonných úroků ze zákona a jejich navýšení zřejmě znamená, že vnitrostátní soud nemůže vyloučit ustanovení dotčená v původním řízení stanovící zaplacení těchto částek ani je vyložit ve světle unijního práva, je třeba mít pochybnosti o užitečnosti odpovědi Soudního dvora na otázku, která je mu předkládajícím soudem předložena.
- 34 K tomuto je, co se týče použitelnosti článku 23 směrnice 2008/48 na vnitrostátní sankční režim dotčený v původním řízení, třeba uvést, že tento článek se podle samotného svého znění uplatní na „pravidla pro sankce za porušení vnitrostátních předpisů přijatých na základě této směrnice“.
- 35 Je však třeba konstatovat, že účelem uvedeného sankčního režimu je postihovat porušení vnitrostátního ustanovení přijatého v rámci provedení směrnice 2008/48.
- 36 Cílem tohoto režimu, jak je upraven v článku L. 311-48 spotřebitelského zákoníku, je zejména postihovat porušení povinnosti věřitele, stanovené v článku L. 311-9 téhož zákoníku, ověřit úvěruschopnost dlužníka tím, že vyhledává ve vnitrostátním registru vytvořeném za tímto účelem. Článek 8 směrnice 2008/48 přitom výslovně stanoví, že taková povinnost vyhledávání může být zachována. Kromě toho se sankční režim dotčený v původním řízení použije obecně v případě porušení takové povinnosti v oblasti předsmluvního ověření úvěruschopnosti spotřebitele, jaká je stanovena v tomto článku L. 311-9, jehož cílem je provést článek 8 této směrnice. Z bodu 28 odůvodnění téže směrnice kromě toho vyplývá, že takové vyhledávání se provádí, pokud to právní a skutkové okolnosti vyžadují.
- 37 Co se dále týče pochybností vyjádřených Komisí ohledně užitečnosti odpovědi na položenou otázku pro řešení sporu v původním řízení, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora se na otázky týkající se výkladu unijního práva položené vnitrostátním soudem v právním a skutkovém rámci, který tento soud vymezí v rámci své odpovědnosti a jehož správnost nepřísluší Soudnímu dvoru ověřovat, vztahuje domněnka relevance. Soudní dvůr může odmítnout rozhodnutí o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jedná-li se o hypotetický problém nebo také nedisponuje-li Soudní dvůr skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (viz zejména rozsudek ze dne 19. prosince 2013, Fish Legal a Shirley, C-279/12, bod 30).

- 38 Ze zásady uplatnění zákonných úroků automaticky nebo ze zákona a z jejich navýšení u částky, která nebyla zaplacená v požadované lhůtě, zjevně nevyplývá, že předkládající soud nebude moci užitečně zohlednit odpověď, kterou na položenou otázku podá Soudní dvůr, zejména tím, že vyloží vnitrostátní ustanovení, ze kterých vyplývá splatnost této částky, ve světle unijního práva, pokud se to s ohledem na tuto odpověď ukáže nezbytným.
- 39 Za těchto podmínek je třeba konstatovat, že otázky, které vznáší Komise, nemohou zpochybnit přípustnost žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

B –K věci samé

- 40 Z článku 8 odst. 1 směrnice 2008/48, vykládaného ve světle bodu 28 jejího odůvodnění, vyplývá, že před uzavřením úvěrové smlouvy je věřitel povinen posoudit úvěruschopnost spotřebitele, přičemž tato povinnost může popřípadě zahrnovat povinnost vyhledávání v příslušných databázích.
- 41 V tomto kontextu bod 26 odůvodnění uvedené směrnice stanoví, že především na rozšiřujícím se úvěrovém trhu je důležité, aby se věřitelé nepouštěli do nezodpovědného půjčování ani neposkytovali úvěry bez předchozího posouzení úvěruschopnosti spotřebitele, a členské státy by měly vykonávat nezbytný dohled s cílem předejít takovému jednání, a měly by pro tyto případy stanovit nezbytné prostředky k sankcionování věřitelů.
- 42 Předmluvní povinnost věřitele posoudit úvěruschopnost dlužníka tím, že směřuje k ochraně spotřebitele před riziky nadměrného zadlužení a platební neschopnosti, přispívá k uskutečnění cíle směrnice 2008/48, který spočívá, jak vyplývá z jejích bodů 7 a 9 odůvodnění, v oblasti spotřebitelských úvěrů v provedení úplné a nezbytné harmonizace v celé řadě klíčových oblastí, která je považována za nezbytnou pro zajištění vysoké a rovnocenné úrovně ochrany zájmů všech unijních spotřebitelů a pro usnadnění vzniku dobře fungujícího vnitřního trhu spotřebitelských úvěrů.
- 43 Ve světle takového cíle, jímž je zajistit skutečnou ochranu spotřebitele před nezodpovědným uzavíráním úvěrových smluv, které překračují jejich finanční možnosti a mohou vést k jejich platební neschopnosti, článek 23 směrnice 2008/48 stanoví, že pravidla pro sankce použitelná v případě porušení vnitrostátních ustanovení v oblasti předmluvního ověřování úvěruschopnosti dlužníka, přijatá podle článku 8 této směrnice, musí být definována tak, aby sankce byly účinné, přiměřené a odrazující, a dále že členské státy přijmou veškerá nezbytná opatření k zajištění jejich uplatňování. Z bodu 47 odůvodnění téže směrnice nadto vyplývá, že v těchto mezích je volba uvedených pravidel pro sankce na uvážení členských států.
- 44 K tomuto je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora týkající se zásady loajální spolupráce, nyní zakotvené v čl. 4 odst. 3 SEU, musí členské státy, i když je jim ponechána volba sankcí, zejména zajistit, aby byla porušení unijního práva potrestána podle podobných hmotněprávních a procesních pravidel jako podobně závažná porušení vnitrostátního práva, přičemž sankce musí být vždy účinná, přiměřená a odrazující (v tomto smyslu viz zejména rozsudky ze dne 3. května 2005, Berlusconi a další, C-387/02, C-391/02 a C-403/02, Sb. rozh. s. I-3565, body 64 a 65, jakož i ze dne 26. září 2013, Texdata Software, C-418/11, bod 50).
- 45 Soudní dvůr zejména rozhodl, že sankce musí být přiměřené závažnosti porušení, která postihují, zejména zajištěním skutečně odrazujícího účinku, přičemž musí respektovat obecnou zásadu proporcionality (výše uvedený rozsudek Texdata Software, bod 51).
- 46 V projednávané věci je porušení předmluvní povinnosti ověření úvěruschopnosti dlužníka věřitelem uložené článkem L. 311-9 spotřebitelského zákoníku, což je ustanovení k provedení článku 8 směrnice 2008/48, postihováno podle článku L. 311-48 tohoto zákoníku, což je ustanovení k provedení článku 23 téže směrnice, které stanoví zánik, zpravidla úplný, nároku věřitele na úroky.

- 47 Vyvstává tedy otázka, zda je tato sankce přiměřená závažnosti porušení, která postihuje, a zejména zda taková sankce skutečně má odrazující účinek.
- 48 K tomuto předkládající soud uvádí, že podle vnitrostátního soudu se sankce zániku nároku na úroky týká pouze smluvních úroků, takže věřitel má ze zákona nárok na zákonnou sazbu úroků, které jsou ve velmi značné většině případů rovněž ze zákona navýšeny o pět procentních bodů. Ve věci v původní řízení a pro rok 2012 tento soud upřesňuje, že sazba smluvních úroků činila 5,60 %, kdežto úroky v zákonné sazbě navýšené o pět procentních bodů činily 5,71 %. Rozdíl mezi oběma sazbami byl ještě výraznější v případě roku 2013. Z toho podle názoru předkládajícího soudu vyplývá, že uplatnění sankce zániku nároku, jak je stanovena vnitrostátním právem, může věřitele zvýhodnit.
- 49 Oproti tomu Komise tvrdí, že v takovém případě, jaký nastal v původním řízení, kdy věřitel požaduje okamžité splacení půjčky v důsledku neplacení dlužníka, je skutečně odrazující povaha sankce zřejmě zajištěna. Náklady spojené s vyhledáváním v databázích zřízených k tomuto účelu v rámci ověření úvěruschopnosti dlužníka jsou totiž sice relativně nízké, avšak sankce zániku nároku na smluvní úroky zahrnuje riziko, jehož hospodářská cena je potenciálně vysoká. I když věřitel, který nepostupoval s řádnou péčí, může zajisté požadovat zákonné úroky, popřípadě navýšené o pět procentních bodů, platí, že oproti věřiteli, který dodržel povinnost předšmluvního ověření úvěruschopnosti dlužníka, nezahrnuje základ, na který se tyto úroky uplatní, smluvní úroky ani zákonné úroky splatné z těchto smluvních úroků.
- 50 Za účelem posouzení skutečně odrazujícího účinku sankce je na předkládajícím soudu, který je jediný příslušný k výkladu a uplatňování vnitrostátního práva, aby porovnal za okolností věci, která mu byla předložena, částky, které by věřitel získal jako odměnu za půjčku za předpokladu, že by dodržel předšmluvní povinnost posoudit úvěruschopnost dlužníka vyhledáváním v příslušné databázi, s částkami, které získá při uplatnění sankce za porušení téže smluvní povinnosti. K určení poslední uvedených částek je na uvedeném soudu, aby zohlednil veškeré skutečnosti, a zejména veškeré důsledky, které by mohly vyplynout z toho, že tento soud konstatuje porušení uvedené předšmluvní povinnosti věřitelem.
- 51 Pokud by po provedení porovnání uvedeného v předcházejícím bodě předkládající soud konstatoval, že ve sporu, který je mu předložen, může uplatnění sankce zániku nároku na smluvní úroky zvýhodnit věřitele, jelikož částky, k nimž jeho nárok zanikl, jsou nižší než ty, které vyplývají z použití úroků v navýšené zákonné sazbě, vyplývalo by z toho, že pravidla pro sankce dotčená ve věci v původním řízení zjevně nezajišťují, aby sankce měla skutečně odrazující účinek.
- 52 S ohledem na význam cíle ochrany spotřebitele, uvedený v bodě 43 tohoto rozsudku, který je inherentní povinností věřitele ověřit úvěruschopnost dlužníka, by nadto sankce zániku nároku na smluvní úroky nemohla být obecně považována za sankci, která je skutečně odrazující, pokud by předkládající soud konstatoval, po porovnání uvedeném v bodě 50 tohoto rozsudku a s ohledem na veškeré relevantní okolnosti uvedené v tomto bodě, že v takovém případě, jako je případ věci, která mu je předložena, týkající se okamžité splatnosti jistiny půjčky, která je splatná z důvodu neplnění ze strany dlužníka, nejsou částky, které může věřitel získat po uplatnění této sankce, významně nižší než částky, které by mohl získat, pokud by takovou povinnost dodržel.
- 53 Kdyby totiž sankce zániku nároku na úroky byla oslabena, či dokonce zcela ztratila povahu sankce z důvodu, že by uplatnění úroků v navýšené zákonné sazbě mohlo kompenzovat účinky takové sankce, nezbytně by z toho vyplynulo, že není skutečně odrazující (obdobně viz rozsudek ze dne 8. června 1994, Komise v. Spojené království, C-382/92, Recueil, s. I-2435, body 56 až 58).
- 54 V případě, že by předkládající soud konstatoval, že sankce zániku nároku na smluvní úroky není skutečně odrazující ve smyslu článku 23 směrnice 2008/48, je třeba připomenout, že vnitrostátní soud, jemuž byl předložen spor probíhající výlučně mezi jednotlivci, je při použití ustanovení vnitrostátního práva povinen přihlídnout k veškerým pravidlům vnitrostátního práva a vykládat je v co největším

možném rozsahu ve světle znění, jakož i účelu směrnice použitelné v dané oblasti, aby tak mohlo být dosaženo výsledku, který by byl v souladu s cílem sledovaným touto směrnicí (viz zejména rozsudek ze dne 27. února 2014, OSA, C-351/12, bod 44).

- 55 Vzhledem ke všem výše uvedeným úvahám je třeba na položenou otázku odpovědět, že článek 23 směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že brání uplatnění vnitrostátního sankčního režimu, podle kterého v případě, že věřitel poruší svou povinnost posoudit před uzavřením smlouvy úvěruschopnost dlužníka tím, že vyhledává v příslušné databázi, zaniká věřiteli nárok na smluvní úroky, ale ze zákona má nárok na zákonné úroky splatné od vydání soudního rozhodnutí, kterým se tomuto dlužníkovi ukládá splacení zbylých dlužných částek, a tyto úroky jsou nadto navýšeny o pět procentních bodů, jestliže posledně uvedený svůj dluh nesplatil ve lhůtě dvou měsíců od vydání tohoto rozhodnutí, pokud předkládající soud konstatuje, že v takovém případě, jaký nastal ve věci v původním řízení, týkajícím se okamžité splatnosti jistiny půjčky z důvodu neplnění ze strany dlužníka, nejsou částky, které může věřitel získat po uplatnění této sankce, významně nižší než částky, které by mohl získat, kdyby dodržel svou povinnost ověřit úvěruschopnost dlužníka.

K nákladům řízení

- 56 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

Článek 23 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS musí být vykládán v tom smyslu, že brání uplatnění vnitrostátního sankčního režimu, podle kterého v případě, že věřitel poruší svou povinnost posoudit před uzavřením smlouvy úvěruschopnost dlužníka tím, že vyhledává v příslušné databázi, zaniká věřiteli nárok na smluvní úroky, ale ze zákona má nárok na zákonné úroky splatné od vydání soudního rozhodnutí, kterým se tomuto dlužníkovi ukládá splacení zbylých dlužných částek, a tyto úroky jsou nadto navýšeny o pět procentních bodů, jestliže posledně uvedený svůj dluh nesplatil ve lhůtě dvou měsíců od vydání tohoto rozhodnutí, pokud předkládající soud konstatuje, že v takovém případě, jaký nastal ve věci v původním řízení, týkajícím se okamžité splatnosti jistiny půjčky z důvodu neplnění ze strany dlužníka, nejsou částky, které může věřitel získat po uplatnění této sankce, významně nižší než částky, které by mohl získat, kdyby dodržel svou povinnost ověřit úvěruschopnost dlužníka.

Podpisy.